СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 179. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 2 серпня, 1934. VOL. XLII. No. 179. Jersey City, N. J., Thursday, August 2, 1934. THREE CENTS.

ЗАБОРОНЯЮТЬ ПІКЕТИ В МИНЕАПОЛИСІ

МИНЕАПОЛИС. — Вигляди на полагодження страйку трокових візників, що почав уже третій тиждень, ще більше ослабли. На їх місце шириться загальна зневіра та росте невдоволення.

Найбільше невдоволення викликує заборона пікетувати страйколомські троки, видана командою війська, що розтаборилося в місті з проголошенням виняткового стану. Юнії не хочуть слухати цеї заборони та не здержують страйкарів перед пікетуванням.

Рівночасно заходи федеральних посередників полагодити страйк не приносять найменших вислідів. Власники далі відкидають усякі пропозиції цих посередників та за ніяку ціну не хочуть згодитися приймати назад до роботи страйкуючих тепер візників, хоча стейтовий ґовернор намовляє приняти таку умову.

ДОКОВІ РОБІТНИКИ В САН ФРАНСІСКО ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПРАЦІ.

САН ФРАНСІСКО. — По довгім страйку вернулися докові робітники в цьому й інших портах на побережу Тихого океану до роботи.

Поліції ще далі стояли скріпленою сторожею здовж водного фронту, але ніяких заворушень не було. Рахують, що вернулись до праці 12,000 юнійних вантажників та 5,000 юнійних моряків. Морський рух, котрий був спаралізований ще від 9 травня, почав наново оживати.

Обчисляють, що за 84 дні страйку порти на цьому побережу стратили бизнесу вартости 300 мілионів долярів.

Юнія моряків заявляє, що в середу покінчився страйк моряків на кораблях Великих озер.

НОВІ ЗАХОДИ ПОЛАГОДИТИ СТРАЙК У ШІКАҐОВСЬКИХ РІЗНИЦЯХ.

ШІКАҐО. — Комісові торговці живою худобою, котрі понесли найбільші маєткові втрати через страйк, почали зі свого боку робити заходи, щоби полагодити страйк на різницях „Юніон Стакс Ярдс".

У вівторок вийшли на страйк робітники підприємства С. А. Бернет енд Ко. Це дало основу до думки, що страйк, замісць заглагітися, ще готов поширитися.

ПОЛІЦАЇ РОЗГАНЯЮТЬ СТРАЙКУЮЧІ ДІВЧАТА ГАЗОМ.

ЙОРК (Па.). — Страйкуючі робітниці фабрики сорочок, що належить до підприємства „Филберн Шерт" в Іст Йорку, пробували недопустити до виладування матеріялів з троків. Поліцаї розігнали дівчата слізними бомбами.

Девять дівчат треба було відставити до шпиталю на лікування від наслідків слізних бомб.

СУД ПРОТИ „НАЙРИ".

ШІКАҐО. — Джан Барнес, суддя федерального суду, видав в одній справі вирішення, що закон про відбудову краю не дає урядови права нормувати торговлю в нутрі стейту.

Тому, каже суддя, коли якесь підприємство не робить бизнесу між стейтами, то закон про відбудову краю не має до нього примінення. На тій основі суддя заявив, що федеральний уряд не має права карати такого підприємця, котрий нарушує закон про відбудову краю, але не висилає свого товару поза межі стейту.

Федеральні урядники вважають цей осуд поважним ударом для політики уряду.

ПОСУХА СПРИЧИНИЛА СТРАШНЕ ЗНИЩЕННЯ.

КАНЗАС СИТІ. — Розсліди стану збіжа й трави в навіщених посухою околицях показують справді страшне знищення. Де колись колисалися лани збіжа й трави, там нині справжні пустарі, на яких навіть худобина не має що вкусити. Потоки й ріки висохли до дна, і через те часто простори, що тягнуться сотки миль, не мають ніякого життя.

НЕЩАСЛИВИЙ ВИПАДОК З ПОПИСОМ.

ЛЕЙКВУД (Ню Джерзі). — Два мотоциклісти почали пописуватися тут перед людьми, котрі виходили з місцевої церкви на Ню Іджипт Род. Один з них стратив контролю над своєю машиною й ця влетіла в юрбу людей, вбила одного чоловіка та ранила тяжко 9 інших. Другий мотоцикліст, Station Колендровскі, вернувся за першим і вдарив своєю машиною об стоячий при хіднику автомобіль з такою силою, що перелетів понад авто та впав на землю зі зломаною ногою.

ДІСТАЛИ РОЗВІД ЗА 10 МІНУТ.

МИНДЕН (Невада). — Пані Анна Рузвелт Дал, одинока дочка президента Рузвелта, дістала в місцевому суді розвід від свого мужа, нюйорського брокера. Суд видав розвід на основі „крайної жорстокости" й незгідливости. Присуд видано 10 мінут по відкриттю розправи.

ЖАХЛИВЕ ПОЛОЖЕННЯ ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ У СОВІТАХ.

Французький письменник Джібсон описує у тижневику „Сеп" свої враження з Совітів і пише між іншим: „Всюди бачив я пусті й занедбані шкільні будинки. В класі одної школи бачив я трупа дитини. Вона згинула мабуть з голоду. Оглядав я теж „дітбуди", що їх комуністичні фахові часописи величають останнім досягом педагогіки. Всі ті дітбуди повні виголоднілих та недужих дітей. Вони кидаються як собаки на щоденну їду, якої дістають дуже обмаль".

КРІВАВА ПІМСТА ЗА ДРІБНИЦЮ.

В Пабяніцах коло Лодзі якийсь Роман Цепловський мешкав у своєї тітки Марти Завадської. Одного дня Цепловський звернувся до тітки й просив її, щоби вона віднаймила йому ще одну кімнату, з якої перед кількома днями ексмітовано одного комірника. Завадска відмовила братанкови, а це тому, що він залягав їй з комірним. На тому тлі прийшло між Завадською і Цепловським до гострої суперечки, в часі якої Цепловський витягнув револьвер і вбив Завадзку та поранив смертельно чоловіка Завадської, її замужню доньку Марію Корольову та її чоловіка Антона. Зчерги Цепловський забарикадувався в свойому мешканні, а коли прийшла поліція і намагалася його арештувати, він почав відстрілюватися. Підчас стрілянини, що вивязалася між ним і поліцією, Цепловський згинув від револьверової кулі.

ВАТАГА ГАРАСИМА МУХИ В ПІНЩИНІ.

В Пінщині бушує вже довгий час вата грабіжників, котру зорганізував якийсь Гарасим Муха, що є пострахом цілої околиці. Муха доконав уже багато грабіжницьких нападів навіть у білий день. Люди бояться дуже сильно ватаги Мухи, бо за найменшу відмову він грозить смертю. Муха є спеціялістом від того, що усипляє людей хльороформом, а потім їх обкрадає. Багато пошкодованих кажуть, що в часі крадежі, хоч і чули в мешканні галас, ніхто з них не міг пробудитися. Двеі обікрала й ограбила ватага Мухи кільканадцять людей з околиць Янова Поліського і Пінщини.

ЗАЛЮБИВСЯ В ТЕЩІ.

Паризька преса повідомляє про дуже рідкий випадок у родинних відносинах, а саме, що зять залюбився в тещі. Перед окружним судом у Парижі відбулася розправа проти 27-літнього робітника З. Видлака, обвинуваченого в тому, що він оженився і замісць жити з дружиною залюбився в її матері, 45-літній тещі, і то так сильно, що раз підчас неприсутности дружини він її знасилував. Розправа відбулася при замкнених дверях, але рішення суду в цій справі подала французька преса. Отож суддя, що переводив справу, станув на становищі, що теща мусіла знати у вирафінований спосіб провокувати, бо неможливе є, щоби 27-літний мужчина міг заміняти молоду жінку за стару бабу — і у висліді розправи звільнив Видлака від вини й кари.

БРЕХНЯ ЗА ПРАВДУ.

Московська „Правда" накинулася на Італію за критичну статтю „Джорнале д'Італія" про жахливу ситуацію в СССР. „Правда" пише, що Італія докотилася під фашистівським урядом до господарської катастрофи. Теж широко розписується про гноблення робітництва в Італії. На думку большевицьких журналістів, італійська преса почала кампанію проти большевиків тому, що Італія невдоволена з політики комісаря Літвінова в Женеві.

У ЛЬВОВІ СХОПЛЮЮТЬ ДІТЕЙ.

Жінці гимназійного професора Г. в Стрийському парку якийсь опришок схопив дитину, що бавилася на мураві. Коли мати зірвалася з лавочки, щоби відібрати дитину, другий опришок схопив її парасольку та торбинку, а третій візок. Візок, парасолька та торбинка пропали. Було то в білий день.

ВОРОНИ ВИСИДІЛИ КУРЯТА.

Ерл Монсон у Блочер, Саск., не міг навчити свої квочки сидіти на яйцях. Одначе довкола було повно ворон. Він забрав яйця з воронячих гнізд і підложив по три яйця чотирьом воронам. Ворони висиділи курята і вже їх годували, а тоді Монтон їх забрав.

„ЧОРНА ЛИСТА" УЧЕНИКІВ СЕРЕДНИХ ШКІЛ.

Польське міністерство освіти подало до відома кураторії листи учеників середних шкіл, виділених без права повороту. На „чорній листі" учеників, я[к]их можна приняти до шкіл лише за спеціяльним дозволом міністерства освіти, є називища 16 учеників української гімназії в Кремянці, які були обвинувачені в приналежності до організації „Юнак" і ОУН.

ЖЕРТВИ ГРОМУ В СТАНИСЛАВІВЩИНІ.

В останніх днях, підчас хуртовин, що шаліли над Покуттям, були випадки вбивства людей громом. В білих Ославах, пов. Надвірна, грім убив Олену Абрамюк, в Яблінці, тоже пов., Ганну Бойчук, у Волосянці, пов. Стрий, Ганну Лущик.

ЗГИНУЛИ 30,000 ПОЧТОВИХ ГОЛУБІВ.

З Марен у північній Франції вислано до Англії 30,000 голубів, з яких долетіли тільки 20. Над каналом Ля Манш лютувала велика буря і голуби потонули. Держава має втрату на 200,000 фунтів стерлінгів.

ПЕРЕПОЛОХ У ЦИРКУ.

В мандрівнім цирку біля Будапешту три акробати підчас вправ упали з висоти 14 метрів на землю. Два негайно померли, а третій тільки потовкся. Серед публики зчинився переполох. Під напором завалилася одна з трибун, яка придавила кільканадцять людей. Дві жінки потратовано, а кільканадцять тяжко поранено.

ФРАНЦУСЬКУ МОВУ ВВОДЯТЬ ДО ВСІХ ШКІЛ У СССР.

Паризька газета „Ль Евр" повідомляє, що у всіх школах СССР обовязково вчитимуть французької мови. Дотепер вчили по большевицьких школах німецької мови від заключення у мови в Рапальо.

ЗНАХОРКА ЗРОБИЛА ДІВЧИНУ КАЛІКОЮ НА ЦІЛЕ ЖИТТЯ.

Цими днями переведено в Ченстохові операцію на якійсь 18-літній дівчині, котрій відтяли обі ноги по коліна. Бідна слуржниця, Владислава Кардасівна, занедужала наслідком перестуди і за порадою одної знайомої сусідки пішла до знахорки. Знахорка дала їй якийсь порошок, від якого перестала боліти її голова й крижі, але по деякому часі почали гнити їй обі ноги. Хороба заповідалася так грізно, що у висліді лікарських оглядин мусіли ампутувати Кардасівній обі ноги. Як бачимо, то знахорство між темним народом іще не перевелось і ще мабуть неодна людина заплатить за нього життям або каліцтвом.

ДАЮТЬ СОБІ РАДУ З ҐЕПІСТАМИ.

Харківські часописи сповіщають, що в селі Пултівці, жмеринського району, виконано замах на — як пишуть ці часописи — селькора, а вдійсности ґепіста Скорінчука, що в своїх „кореспонденціях" виступав проти „клясового ворога". Скорінчука тяжко ранено. Під замітом виконання того замаху арештовано селян Василя Войтка й Микиту Ковальчука, яких большевицькі часописи називають „бувшими петлюрівцями".

АФЕРА НАНА РУДОЛЬФА З БРОДІВ.

Із золочівської слідчої вязниці перевезено до львівських Бриґідок власника дібр Броди, Рудольфа, проти якого ведеться слідство в кількох напрямках. Золочівська прокуратура потягнула його до відповідальности за перекупство урядовців, а решту замітів у звязку з податковими ошуканствами розглядає слідчий суддя у Львові. Одночасно ведуться дохоДження проти кількох скарбових урядовців, замішаних у цю справу.

НОВЕ ПЛЕМЯ.

На Новій Ґвінеї відкрито нове племя, неподібне своїм виглядом і культурою до знаного досі місцевого населення. Країна ця, досі непросліджена, була німецькою кольонією і знаходиться тепер під австралійською владою. Недавно вдалося кільком літакам дістатись перший раз до нутра тої країни. Відкрили там невідоме племя, що складається з яких 2,000 осіб. Це спокійні добродушні люди, що мають деяку цивілізацію, вживають камінних знарядів і луків та стріл. Підчас релігійних церемоній трублять на звірячих рогах і грають на флетах свого виробу. Племя не знає, що таке війна, і веде щасливе первісне життя. З Австралії вибирається на Нову Ґвінею група місіонарів, щоби навернути незнане племя на християнську віру.

ЗА ПІСНЮ — ВЯЗНИЦЯ.

Рівенський окружний суд у Кремянці засудив Якова Латурника, Прокопа Галенду і Данила Мазепу на 10 місяців вязниці, а Якова Костюка, Олексу та Якова Похилків на 7 місяців вязниці, всіх з села Боляубів, кремянецького повіту, за те, що вони в осени 1933 р. у своєму селі співали пісню про бл. п. Біласа і Данилишина. Перед розправою пересиділи вони в кремянецькій вязниці 5 місяців.

ПРЕЗИДЕНТ ГІНДЕНБУРҐ УМИРАЄ

ГІТЛЕР БУДЕ ЙОГО ЗАСТУПНИКОМ ДО ВИБОРУ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА.

БЕРЛІН. — Несподівано для багатьох опубліковано бюлетень спеціяльних лікарів, що тепер знаходяться біля президента Гінденбурґа в його маєтку Нойдек. У повідомленню лікарів говориться, що сили старого президента нестримно падають, хоч його розум іще працює добре.

З того бачать, що президент умирає через свій старий вік. Йому тепер 86 літ. Дехто припускає, що він уже вмер і лише неприготованість уряду до цього змушує скривати правду. Гітлер, що виїхав був з Берліна, поспішно вернувся до столиці й скликав усіх міністрів на засідання уряду. Міністри, що перебували в ріжних сторонах Німеччини, тепер поспішають до Берліна.

За конституцією Німеччини, становище президента вразі смерти Гінденбурґа, має заняти голова верховного суду. Та в тій саме конституції є примітка, яка дає право канцлерови заняти це становище, коли того вимагають інтереси держави через особливі обставини. Думають, що Гітлер з цього права скористає й буде виконувати обовязки президента, а найближчих своїх прибічників призначить на канцлера та заступника канцлера.

МОСКВА ВЖЕ СТЯГНУЛА ЗБІЖЕ З УКРАЇНИ.

МОСКВА (СССР). — Збір цьогорічного врожаю майже закінчується. Хоч урожай випав значно гірший від минулорічного, то завдяки модерним методам пощастило зібрати все збіже, що майже довело його скільксть до минулорічної.

З України вже зібрано все збіже, що належало державі, хоч радянська преса вважає що жнива йдуть повільно. В хліборобних районах тепер спостерігається брак робучих рук, бо селянство або виемігрувало в фабричні райони, або лишило свою землю на поталу, не бажаючи йти в колективи.

ПОВІСИЛИ ВБИВНИКІВ ДОЛЬФУСА.

ВІДЕНЬ (Австрія). — За три години після проголошення присуду смерти повішено Планету, що стрілив у бувшого канцлера Дольфуса, та Гольцвебера, який керував захопленням будинку канцлерства. Обидва заявили, що вони каються свого вчинку, хоч усе робили лише з любови до Австрії та до свого народу.

Інші арештовані чекають скорого суду. На суді вияснилося, що вбивство Дольфуса було лише частиною великого пляну захоплення гітлерівцями влади в Австрії.

ЯПОНІЯ ЗМІНЮЄ СВОЇ ДОМАГАННЯ.

ТОКІО (Японія).—Новий премієр-міністер Кайсукі Окада заявив, що Японія не буде домагатися в 1935 році на конференції великих морських держав права тримати воєнну фльоту, яка дорівнювалаб фльоті Злучених Держав чи Англії. Але разом з тим він каже, що Японія буде домагатися зміни форми обмеження воєнної фльоти для Японії, бо теперішня умова обнижує гідність нації.

Увесь тон заяви премієра-міністра направлений до того, що Японія бажає мирного співжиття зі всіми державами.

ФРАНЦІЯ ЗАДОВОЛЕНА З ПРОМОВИ БОЛДВІНА.

ПАРИЖ (Франція). — Тут усі задоволені з промови в англійському парляменті Болдвіна, який заявив, що кордони Англії знаходяться над Райном. В цьому Французи бачать, що Англія готується пособляти Франції в боротьбі проти Німеччини.

ГІТЛЕРІВСЬКІ БОЄВИКИ ЗНОВ ЗМОБІЛІЗОВАНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Начальник штабу штурмовиків, Лютце, видав наказ, яким покликано всіх боєвиків знову до активної служби, після примусових місячних вакацій. Як відомо, Гітлер післав був своїх штурмовиків на вакації після того, як за його наказом розстріляно кількасот провідників штурмовиків на чолі з їх начальником штабу, Ремом.

Думають, що події в Австрії та недуга президента Гінденбурґа змусили Гітлера знову зібрати своїх боєвиків, на яких опирається вся його сила.

КАЖЕ МАЛИМ ДЕРЖАВАМ ІТИ В КУТ.

ПАРИЖ (Франція). — Міністер справ закордонних, Барту, заявив, що Франція за всяку ціну буде підтримувати незалежність Австрії. Далі він недвозначно заявив, що це справа великих держав, а тому малим державам, як Юґославія, Чехословаччина, Румунія й т. д., нема чого втручатися в не своє діло.

В цьому бачать пряму відповідь на протест Юґославії проти наміру Італії післати свою армію в Австрію.

ДЛЯ ГАБСБУРҐІВ ЩЕ НЕ ПРИЙШОВ ЧАС.

ПАРИЖ (Франція). — Питання повороту Габсбурґа Отта на австрійський престол іще не обговорювано в дипломатичних колах. Та ніхто не заперечує такій можливости, як також ніхто офіційно не заявляє, що поворот Габсбурґів до влади в Австрії є бажаним. Час іще не прийшов до певного рішення.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-6237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВА ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ?

У Минеаполисі відбулася недавно так звана фармерсько-робітнича конференція, котра мала на цїли зорганізування нової політичної партії. Конференція є замітним фактом в американськім політичнім життю, бо вона відбулася тоді, коли тижневик „Литерері Дайджест" виказував, що популярність президента Рузвелта зовсім не зменшується, коли отже можна сказати, що населення зовсім задоволене зі свого найвищого урядника.

Одначе конференція дає деякі дані, що ситуація не представляється так просто. На конференцію зявилися численні делеґати з 8 околичних стейтів. Представляли вони досить розбіжні течії. Центр становили так звані висконсинські поступовці, ведені відомим Ла Фолетом, котрі недавно покинули републиканську партію; вони стоять за програму активности, за перебрання на публичну власність „публичних ужиточностей", себто залізниць, телефонів, телеґрафів, тощо. Направо від них старі поступовці, більше консервативні, котрі противилися виступленню з републиканської партії, котрі не мають рішучости заявитися за активність. Наліво від центру стоїть ліве крило, котре має трохи людей, зближених до соціялізму.

Всіх їх обєднують деякі спільні річи. Вони вірять у Рузвелта, але не вірять у демократичну партію. У републиканську ще менше. Вони не вірять, щоби президентови Рузвелтови вдалося перевести основні політичні й економічні реформи, які потрібні, на їх погляд, щоби вратувати Америку від дуже сутевої небезпеки фашизму, війни й економічного розкладу. Вони хочуть спиратися на широкі маси народу, а не на цїпко звязану жмінку політиканів, котрі купують голоси при помочі великих фінансових засобів, як вони закидують републиканській і демократичній партії. Вони думають, що така партія може спиратися на клясову свідомість, очевидно, робітників і фармерів.

Створити партію з таких розбіжних трох течій, та ще з клясово свідомих фармерів і робітників, котрі деколи мусять виступати проти себе, не така легка справа. Всежтаки на конференції було цих противенств менше, як можна було сподіватися. Та інакше буде, як партія виплине на повне море та почне свою роботу на ширшій території Америки. Тут вона мусить навчитися, як поборювати не тільки републиканську й демократичну партію, але й соціялістичну та комуністичну. Чи зуміє це вона зробити, покаже недалека будучність. Покищо вона являється замітним проявом політичного невдоволення в краю, котре трохи лагодить тільки притягаюча особистість президента Рузвелта.

МОСКОВСЬКА КОНТРАҐІТАЦІЯ ПРОТИ УКРАЇНИ

—o—

З фактів, спостережених у відносинах на совітській Україні, а також у відносинах так званої „автономної" совітської України до Москви, все більше скріплюється переконання поза межами комуністичної сатрапії, що Москва таки не змогла ще й досі цілковито опанувати України. Ставлення населення України й населення Московщини до совітської влади відмінні. В той час, як у Московщині населення скорилося тій сладі й більше-менше покірно підставляє свого лоба під комуністичний обух, населення на Україні ще пручається й ставить тій владі пасивний, а подекуди й активний опір.

Становище московської комуністичної влади на Україні ускладняється ще й тим, що вона тут чужа для народу, що вона чужонаціональна, окупаційна й тому опозиція до неї ще більше загострюється. У Московщині це влада, хоч також над народом і болюче дошкульна йому, всеж вона є „своя власна" не лише формально, але почасти й за змістом почувань московського „общінніка". Тому большевикам удається лекше переводити свої експерименти в Московщині, ніж на Україні.

Комуністична Москва незвичайно боїться того, щоб того українського „сепаратизму" не використали Українці вразі міжнародніх заворушень. Боїться вона й того, щоб той „сепаратизм" не став у відповіднім часі певним фактором у міжнородній політиці. Тому московська влада старається за всяку ціну знищити українську відокремленість від Москви й закрити перед світом те, що інтереси українського народу лежать не „в братньому співжиттю" з Москвою, а в боротьбі з нею. Тому то Москва провадить на Україні нищення всіх ознак окремішности українського народу та його краю від Москви. Тому вона провадить шалену аґітацію скрізь поза кордоном проти українського „сепаратизму" й репрезентує скрізь лиш „одноцільну" Росію, що тепер називається републикою Совітів. Тому ніде за кордоном нема ніякого українського дипльоматичного представника, чи навіть поганенького урядовця, щоби „представляв" там „автономну Україну"; тому ніде нема української книжки на виставах „книжок совітського союзу", ні українських ґазет зпід большевицької сатрапії.

Словом, знову повторилося старе валуєвське, хоч ще погіршене. Тепер комуністи скрізь говорять: „Україна була вигадкою шовіністів-пелюрівців. Тепер нема її, як в дійсности не було й не буде!" Тому то так большевики чуйні на все те, що зявляється за кордоном про Україну. Коли де почують який голос прихильний, або навіть безсторонній про український нарід, то негайно починаються зі сторони Москви та її аґентів заперечення по цілому світі, спростування, або висвітлювання інших „фактів", які мають заперечити відомости, небажані для Москви.

Отакий зразок заперечення фактів і піднесення світовій опінії комуністичних „фактів" робиться через ріжних відвідувачів совітської сатрапії, яких комуністи возять по „потьомкінських селах", ріжними „фаховцями", нанятими за велику платню для праці в Совітщині, кореспондентами чужинецьких ґазет і т. п. Нераз на себе звертали увагу телеґрами московського кореспондента нюйорського „Таймсу", Вальтера Дюранті, який навіть слова Україна боявся вимовити, а коли згадував його, то обовязково „спростовував" усе, що не було бажане для комуністичної Москви, звязане з цим словом.

Та останніми часами звертає на себе увагу другий кореспондент тієї самої ґазети, Гарольд Дені. Він посилає свої телеґрами з Києва, але не говорить, що це столиця комуністичної України. В тих телеґрамах він розказує про те, що селянство на Україні тепер скорилося большевикам, бо „переконалося", що „колективізація" й т. п. — річи корисні для нього. Проти того, що на Україні знову недорід і що населення голодує, Дені пише, що, не зважаючи на посуху й низькорослість збіж, урожай не поганий.

Та коли пильно читати ті телеґрами, то не треба навіть багато думати, щоби побачити, як кореспондент старається закрити правдивий стан на Україні. В одній телеґрамі він пише про те, що населення „пожежними кишками" вратувало свою городовину, бараболю й т. п. Цього населення не може зробити навіть в Америці, чи в Европі, де такі пожежні кишки є міліон разів у більшій скількости ніж у Совітщині, де є відповідні для них апарати й т. п. Так говорити може лише та людина, що „позичила очі в Сірка".

Шкода, що Дені не сказав, звідки населення бере воду в тих районах, в котрих у посуху висихають річки й криниці, або не сказав, як „чудодійно" впливає на ростини вода з криниць степової України, де вона в кождій селянській криниці є гірко-солона, бо морська. Не сказав він, як населення дістає для поливання воду з тих криниць, що спеціяльно покопані громадами для вжитку цієї води для питтє й для худоби та де за водою все доводиться чекати на чергу навіть у непосушливих роках.

Про денівське поливання садів та городів водою треба сказати: „Бреши, пане, та міру знай". На щастя, пробольшевицькі інформатори часто „пересолюють" і тратять почуття міри, а тому кождий думаючий читач може довідатися правди проти волі тих інформаторів. В одній з черговиx телеґрам з Києва Дені розповідає, як викинено з колективу жінку, бо вона не мала сил працювати там нарівні з іншими. Розповідає він про жінку, що не йде до колективу, бо не зможе там прогодувати своїх дітей. Значить, поза колективами вона якось прогодує тих дітей. Деж ліпше? Говорить Дені також про селянина, який уже „мабуть" приступить до колективу, бо, мовляв, „всеодно, де пропадати!" й т. д.

До тих телеґрам Денія нема чого додавати для пояснень, бо вони шиті занадто червоними нитками й наспіх та невміло. Таке шитво мало що пособить комуністам, але зате показує світови, що варта відомости з совітської сатрапії, якими годують своїх читачів кореспонденти, подібні до Денія. Та якимиб ті відомости не були, вони не змінять того процесу, що відбувається на землях України. Вони не змінять почуття українського народу, яке там виробилося сотками років, а останніми десятками скріпилося — в відношенню до Московщини. Большевики лише показали ще раз, що нема чого сподіватися від „братнього" співжиття Українців з північним варваром.

Отся тяжка й крівава лектура, яку дала комуністична Москва Україні, є одиноким позитивним, що комуністи зробили на Україні, бо вони здерли маску з правдивого облича Москви й показали її такою, якою вона є і якою вічно буде. Вони ще раз підтвердили, що ліпше майбутнє українського народу лежить не в пожиттю з Москвою, а в повній відокремлености від неї.

В. К.

Стефанія Нагірна.

ДЕНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ НА ЕМІҐРАЦІЇ

(Реферат, читаний на І. Українськім Жіночім Конґресі).

(2)

Дитячі садки, школи й клюби гралиб велику ролю в розбудженню національної свідомости дітей еміґрантів, але, на жаль, часто вони іґноровані батьками. Найліпшою ілюстрацією для цього є факт, що у Варшаві на 130 дітей тільки 20—25 відвідують українську школу й дитячий клюб.

Найліпше національно зорґанізованою українською кольонією в Польщі є Каліш, де діти виховуються в українському дусі. Каліш має свій дитячий садок, початкову школу й ґімназію.

Часті уладження національних свят, де діти приймають діяльну участь, звязують морально молодь з цілим українським народом, який також святкує ці свята.

„Українська наддніпрянська еміґрація на Волині не є численна (пише в „Тризубі" член ради У. Ц. К.), а до того є вона розпорошена по ріжних повітових осередках і селах, що неґативно відбивається на її еміґраційному життю та перешкаджає провадженню серед неї систематичної культурно-освітньої і громадянської праці. Немало перешкаджає брак по громадськи вироблених сил, як також мале матеріяльне забезпечення більшости еміґрантів цього району.

З другого боку, на Волині перебуває значна скількість нової української еміґрації, втікачів останнього часу, яка з ріжних причин не є ще звязана з українською еміґрацією 1920—31 р.

Про дітей-еміґрантів на Волині не маю ніяких відомостей.

Другим великим осередком української еміґрації є **Франція**, де українська еміґрація обєднана в більше як 40 осередках. Про скількість Українців-еміґрантів у Франції ніхто нічого певного сказати не може.

Свідомого українського елементу у Франції є досить багато, доказом чого є ті численні українські громади, які знаходяться майже в кожному осередку й постійно засновуються. Однак діяльність цих громад досить обмежена. Улаштовують вони реферати, національні свята, на яких деколи виступають діти, але на національне виховання дітей майже не звертається уваги.

Не вдалося мені одержати з Франції точних відомостей про скількість дітей-еміґрантів, тому мушу обмежитися загальними інформаціями на основі листа, одержаного з Гренобля. В усій Франції є досить українських еміґрантських дітей, але вони порозкидувані по ріжних осідках. Ходять до французьких шкіл. Лиш у найбільших українських кольоніях, як Париж, Ліон, Кнютанж і Шалет є українські школи, які утримують українські громадяни. Там два рази на тиждень вчать дітей по українськи читати й писати та вщіплюють у їх серця національне почуття. Кожну із цих шкіл навідує 20—25 дітей. В Шалеті школа добре поставлена. Має відповідне мешкання і зарядження. Гірше стоїть справа в Парижі й Ліоні, бо діти живуть далеко від себе й від школи, а родичі, цілий день на праці, не мають змоги навіть два рази на тиждень водити дітей, а міста це великі, небезпечно дітей самих пускати до школи. Але всежтаки ці школи до деякої міри освідомляють дітей національно і бажано булоб, щоб їх було більше. В Кнютанжі, завдяки школі, на 20 дітей 18 уже знають українську мову, а тільки двоє говорять по російськи.

Назагал діти говорять мовою матери. А що великий процент еміґрантів (переважно це старшини й стрільці української армії) жонаті з Француженками, Польками та Московками, то й діти їх не знають, хто вони і за що боролися їх батьки.

Небагато радісного можна сказати й про національне виховання й освідомлення найменшого нашого покоління в Чехії, хоч завдяки матеріяльній допомозі та доброму ставленні чеського уряду були для цього сприятливі умовини.

Найбільшим осідком української еміґрації в Чехії є Праґа, колись найактивніший і найкультурніший центр, де ще й тепер, хоч уже в стані ліквідації, знаходяться дві високі школи, а саме: Український Вільний Університет та Український Високий Педагогічний Інститут.

(Дальше буде).

ВІСТИ З СОВІТСЬКОГО РАЮ.

(УП) Московська преса доносить, що в Узбекистані та в Таджикистані селяни віддають державі лише 10% зібраного збіжа, а 90% залишають собі. По закону повинні вони віддавати державі 90% зборів. Не зважаючи на заборони, директори колгоспів продають хліб на ринку, не боячися строгих кар, а бриґади безробітних, чи як там звуть „неробів", що їх викинено поза дужки життя і не дають їм роботи, пльондрують поля, вирізуючи зріле збіжеве колосся на цілих загонах. — В пятихатському районі ревні комуністи ставлять при шляхах до зсипних пунктів на збіжє дозірні вежі, звідкіля сторожі числять скількість селянських возів, що виїздять із сіл зі збіжем, та порівнують із тою скількістю, що доїздить до зсипних пунктів. Рівночасно з тим вже почавсь відомий московський танець, хто „скорше, більше, краще і т. д. без кінця" віддасть збіже державі. „Ізвестія" з 5. 7. пишуть, що хоч маси селян вже соціялістично освідомлені, існує небезпека зірвання хлібозаготівлі, бо серед тих усвідомлених мас помічається „протиколгоспні тенденції". — В херсонській области директори колгоспів зарядили, щоби перший збір збіжа мелено і підгодовано робучий скот, а щойно згодом дати державі, що останеться. Тамже помітно тенденцію подавати значно нижчий урожай, як є в дійсности, щоби менше здавати зерна Москві.

ПОРЯДОК НАРАД ВСЕСВІТНЬОГО КОНГРЕСУ КОМІНТЕРНУ.

(УП) „Правда" з 2. 6. ц. р. подає, що президія Викон. Комітету Комінтерну затвердила наступний порядок нарад 7. конгресу Комуністичного Інтернаціоналу:

1) Справоздання з діяльности Викон. Комітету Комінтерну — тов. Пік.

2) Наступ фашизму й завдання ком. інтернаціоналу в боротьбі за єдність робітничої кляси проти фашизму — тов. Димітров.

3) Приготування імперіялістичної війни й завдання ком. інтернаціоналу — тов. Ерколі.

4) Висліди соціялістичного будівництва в СССР — тов. Мануїльський.

5) Вибір провідних органів Ком. інтернаціоналу.

— А я недобрий, що французький король Людвик XIV. не був королем Італії!

— Чому?

— Бо я так написав у шкільній задачі.

СУЧАСНЕ МІЖНАРОДНЄ ПОЛОЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА

(Промова голови Союза Украінок, посолки Мілени Рудницької, при відкриттю Українського Жіночого Конґресу в Станиславові дня 23. червня 1934 року).

(2)

А побіч винищування України голодом — ми були і є від ряду літ свідками, як большевики нищать усі питомі прикмети нашого народу, всі його моральні, культурні і господарські цінности, як вони намагаються викорінити первні української психіки, релігію і вірування, історичну традицію і народній побут і засадити силою чужі українській природі форми господарського і духового життя.

Скільки наших земляків згинули на Придніпрянській Україні і на Кубані голодовою смертю? 2, 5 чи 10 міліонів? Стільки, скільки жиє нас, Українців, на захід від Збруча, чи трохи більше, чи менше? Ніхто цього не знає. Уявіть собі, Сестри, уявіть собі на хвилину цілу Галичину і Волинь, Буковину і Підкарпаття — одним великим цвинтарищем без одної живої істоти. Уявіть собі, що вимерло тут ціле населення. Передумайте бодай на один мент цю думку до кінця. Подумайте, що на Україні вимирала поголовно — мов скошена трава — майбутність Нації, українська дітвора. Вимерли старці, знеможені хоробами і недостатками. Падали, як підрізані дуби — чоловіки в цвіті віку. Тільки жінок вимерло найменше. Вони — матері — мають найбільшу життєву силу, їм небагато треба для прожитку. Вони в часі голодової пошести на Великій Україні мали той самий сумний привілей, який мають жінки в часі війни: дивитися безрадно і безпомічно, як гинуть їх найближчі. І усвідомість собі ще на хвилину всі наслідки голоду: хороби, пошести, ціле біольоґічне ослаблення Нації, — подумайте, як будуть виглядати ці, ще ненароджені діти, діти батьків, які недоїдають цілими роками. Уявіть собі моральне здичіння людини, перед якою стоїть тільки одна проблема: наїстися, вижити, перетревати голод. Подумайте — наша Батьківщина, цей край казкових природних багацтв, молоком і медом текуча країна — перемінилася в пустелю. Велика Україна — найголовніше джерело національної культури і державницької ідеї, земля, що видала Шевченка і Лесю Українку, Хмельницького і Мазепу, перемінилася в край, де люди втратили почуття гуманности, де одинокою формою протесту навіть для комуніста є тільки самогубство.

І не на полі бою впали ці міліони, не гинули вони як герої, як лицарі, не за ідеали принесли в жертву своє життя. По гостинцях, під плотом, опухлі з голоду — конали.

І не кажім — Сестри, — що цьому винні вони — вороги — Москалі — большевики. Ні — це наша вина, наша власна вина, що ми залишилися паралітиком на роздоріжжі історії. Наша вина, що не вміли взяти своєї долі у власні руки. А передовсім вина нас — верхівки, інтеліґенції, провідників, що не вміли примусити народ до жертв тоді, коли кувалася доля Української Держави.

Ось ці думки затроюють нам душу аж до дна, мов кровавий докір совісти зганяють сон з очей і соромом палять облича.

У таких умовинах відбуваємо наш конґрес.

Але цьому не кінець. Коли хочете мати повну картину нашого траґічного положення, додайте до факту бездержавности та фізичного винищування народу за Збручем — ще й наш внутрішній хаос і розбиття. Хто зможеколинебудь обчислити суму розтраченої національної енерґії, яка йде в нас на взаїмне поборювання? Нема хіба другого громадянства на земній кулі, яке марнувало би такі велитенські зусилля зовсім непродуктивно на внутрішні межиусобиці, як ми, — хоч одночасно ми хіба є останні, які на таке марнотравство сил можемо собі дозволити.

І не тільки у тому річ, що ми збилися з одного шляху і шукаємо його наосліп по доріжках і манівцях, які часто біжать у протилежних собі напрямках. А річ у тому, що розпорошення національних сил не йде по лінії здорових суспільних течій та не має за основу істотних, світоглядових ріжниць громадянства. Воно зводиться переважно до явищ анархії, гурткових котерій і вузьких групових або й особистих амбіцій і інтересів. Внутрішне безладдя допровадило до партійно-політичної боротьби, а в останніх часах також ще й до боротьби релігійної.

(Дальше буде).

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана члениця 115 від. У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головному урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі стали мені великою помічю у моїм тяжкім положенню. Бажаю якнайкращого успіху нашій орґанізації. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Ева Войнович.

—o—

Я, нижче підписана члениця 40 від. У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $25, котрі мені стали великою помічю у моїм прикрім положенню. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращих успіхів. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Павлина Ліхач,
Ірі, Па.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

РАТУНОК, ЧИ ТОРТУРА?

Чарлз Локс, 23-літній мешканець міста Сан Хосе в Каліфорнії, переходив свого часу недугу дитячого паралїжу. Наслідком недуги його легені були спаралїжовані, себто мязи не могли їх порушувати. Стали немовби ковальський міх, що без чужої помочи порушуватися не може.

Щоб ратувати йому життя, лікарі вложили його в скриню, а машина гнала йому в легені чисте повітря й витягала зіпсуте.

Хорий і його родина привитали цю поміч як ратунок. Мати молилася Богу за лікарів, які такий механізм придумали.

Минали тижні і хорий не поправлявся. Нарешті лікарі прийшли до переконання, що його легені ніколи не будуть дихати власними силами, що їм усе буде треба помочи цеї дихаючої машини, респіратора. Коли хорий довідався про це, коли його покинула остання надія, він не міг розуміти, пощо він має так далі терпіти. Краще негайно задержати машину, краще зараз покінчити з собою.

Та лікарі не могли приняти його думки. Так звана лікарська етика вимагає, щоби хорого ратувати так довго, поки можна. От як іще є машина, то ратує людину від смерти; вона має працювати, як довго може.

Та хорий протестує проти цього. Дихати при помочі машини, лежачи в труні, це не лідування, а мука. Машина не благодать, а засіб муки.

Та мати теж не може покинути надії, що син колись вилікується. Лікарі кажуть, що тільки чудо може його вирятувати. Мати не може зректися віри в можливість чуда, коли йде про її одиноку дитину...

РАТУНОК ПЕРЕД ЖОРСТОКІСТЮ...

У нюйорськім стейті ухвалено закон, який між іншим захороняє дрібні діти перед надмірною роботою. Примінюючи цей закон, нюйорська поліція почала цими днями арештувати хлопців, котрі продають на березі моря в Коні Айленд морожене й холодні води. Як кажуть представники товариства, ворожого дитячій праці, поліція арештувала одного дня коло пів тисячі таких дітей, загнала їх усіх у тісну обору під деревляним хідником на березі, брудну, горячу, негигієнічну, держала їх там, поки їх не назбиралося стільки, що можна було наповнити поліційний віз; а коли це сталося, перевезла їх як злочинців на поліційну стацію. Дітям не давано води. Як діти просили їди, їм теж не дали. Словом, описують представники товариства, поліція виконувала закон проти жорстокости в цей спосіб, що сама допустилася нових жорстокостей на дітях.

Дуже яскравий факт для показання правди, що самий закон ще не вистарчає, щоби запобігти лиху. Треба ще мати відповідних людей, щоби його перевести в життя. Навіть найрозумніший закон у руках жорстоких або глупих людей стане тільки новим орудлям гнету й утиску.

СВЯТІ И ГРІШНИКИ.

Д-р Гарі Емерсон Фосдик, відомий нюйорський проповідник, подав у неділю своїм слухачам таку думку:

„Цей світ є повний кріз, тяжких переходів, особистих і суспільних. Світ не є місцем для людей, які в критичну хвилю бояться боротись. Світ належить більше до тих, які не бояться боротьби. В нинішньому світі відважний грішник почувається вдома краще, ніж боязливий святець".

Варта собі цю думку наліпити в капелюсі, щоби думати про неї у вільних хвилях, коли скидається капелюх.

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ВІЛІНҐ, ВЕСТ ВІРДЖІНІЯ.

Українці з місцевости Вілінґ, В. Ва. і Йорквіл, Огайо, приготовляються спільними силами до ювилейного свята 40-літньої річниці Батька Союза Дня 22. липня відбулися спільні наради комітетів трох відділів, а саме: Сестрицтва, від. 212, Братства, від. 56 з Вілінґ і від. 77 з Йорквіл, О. Від. Тов. Ів. Франка, від. 77, були присутні делегати: добр. Н. Зарічний і Петро Головід. Від Сестрицтва були присутні пані: О. Крупа, К. Бліщ, М. Вітенко й А. Солецька. Від Братства св. І. Хрестителя, від. 56, були присутні гр. Петро Вітенко, І. Шелева, М. Дуткевич, Ю. Севний, І. Ковальчик, В Когут, С. Грушкевич і А. Совяк. На предсідника до перепровадження спільних нарад вибрано одноголосно М. Дуткевича. Настрій в нарадах був дуже гарний та веселий. Всі приявні піддавали свої гарні думки, як би то найкраще і найкорисніше відсвяткувати це свято в честь і славу У. Н. Союза і українського народу. Ухвалено одноголосно, що свято має вдібутись дня 11. серпня. Програма свята дуже гарна. Буде поміщена в „Свободі" пізніше. На головних бесідників запрошено інж. Володимира Малевича і по можности, як би міг приїхати, головного рекордового секретаря Галичина. До комітету свята вибрані: М. Дуткевич, голова, Н. Зарічний, заст., Агафія Солецька, касієрка, Марія Вітенко, заступниця. Всі присутні члени і члениці становлять дорадчий комітет свята. Наради покінчено у веселім настрою.

В місцевости Вілінґ (В. Ва.) члени, як старші так і молоді, дуже занялися святом. Діти пильно вчаться декламацій. Старші сходяться на проби й учаться пісень, а найважніше: гимну Українського Народного Союза. Це буде одиноке свято в цілім стейті Вест Вірджінія, отож пожаданим було би, щоби в кождій місцевости В. Ва., де є віддіjи У. Н. Союза, зроблено приготовлення до цього свята та зголоситись на понижчу адресу. На зборах ухвалено, що на сім святі приявність кождого члена і члениці є пожадана. Це саме тичиться й членів позамісцевих. Приходіть усі й приведіть своїх дітей та громадно ставаймо в ряди Батька У. Н. Союза.

Гаразд! До побачення на святі.

Михайло Дуткевич,
4303 Eoff Street
Wheeling, W. Va.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принаймене один тиждень перед зборами.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє усіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в суботу, 4. серпня, в годині 7:30 вечір, в гали під ч. 435 Мейн вул. Обовязком є кождого члена прибути на мітінґ. Пригадується тим кільком членам, що ще не виміняли старих грамот, нехай це зроблять тепер, бо старі грамоти є добрі, але щоби дістати що на них, то треба аж вмерти. Проситься членів вирівнати свої залеглости, бо каса не буде за нікого більше висилати вкладок. — І. Ґабрилович, предс.; С. Винарський, кас.; І. Ількович, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Відділ 388 повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 5. серпня, точно в 2-гій годині пополудни, в У. Н. Домі, при 4-тій і Ворд вул. Проситься членів прийти конечно, бо буде справоздання за пів року. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої залеглости. Тих членів котрі ще не виміняли грамот, проситься принести на мітінґ свої старі грамоти. — Уряд.

Юрчик іде спати, а перед спанням мовить молитву, яку кінчить дуже голосно: „Святий отче Миколаю, принеси мені цього року лещата!"

— Та не потребуєш аж так кричати, — каже няня — чейже святий Миколай не глухий!

— Святий Миколай ні, — каже Юрчик на вухо няні, — але бабуся, що сидить там у середній кімнаті!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Жертви на будову Українського Народного Дому в Глібові, повіт Скалат, Західня Україна.

На днях комітет наш вислав до ріднгоо села на докінчення У. Н. Дому через „Обєднання" другу посилку в сумі $100. Дальші жертви вплинули від слідуючих жертводавців: На лісту ч. 3. Михало Мазур зі Спрінґфілд, Масс., зібрав $6; жертвували: М. Мазур $5; С. Шевчук і М. Привода по 50 ц. На лісту ч. 7. П. Яцишин з Бруклин, Н. Й., зібрав дрібними датками $4.10. На лісту ч. 8. Василь Коваль з Голіок, Масс., зібрав $9; жертвували: В. Коваль $5; І. Ваврншин $2; С. Ваврншин $1; І. Процишин $1. Поодинокі жертводавці з Бруклина, Н. Й.: Г. Флисак $5, В. Савіцький $1; М. Заверуха $1. Филаделфія, Па.: Анна Коваль $2. Разом $28.10. Осталося попередно в банку $84.42, процент $1, нових жертв прибуло на суму $28.10. Разом $113.25, з того вислано до краю $100, остається в банку $13.52.

Комітет отсим складає щиру подяку всім дотеперішнім жертводавцям за їх ласкаві жертви, і заявляє, що збіркова акція продовжується. Хто ще хотів би дати свою жертву, то просимо слати на адресу:

Mrs. Anastazia Oleksiw,
124 E. 4th St., New York, N. Y.

Ми одержали з рідного села лист, у котрім між іншим пишуть так:

„Гроші, які Ви вислали, ми дістали і за це складаємо Вам велике спасибіг, бо дійсно гроші одержали ми в час для нас найконечніший, коли всі наші засоби вичерпались і ми не мали чим будинку докінчити. В тім Ви, дорогі браття, посилаєте $150, і вони для нас по просту княжим даром. Браття, не думаємо хвалитись, однак Вам скажемо, що будова Н. Дому в Глібові є доказом нашої національної свідомости, є доказом жертвенности нашого народу. Ми розпочали будову в час, найгорячіший для нашого селянина, то є в самі жнива. Але не зважаючи на те, ніхто не жалів ні часу ні праці рук, а всі як один, старці і малі діти, ішли помагати при роботі. І дім ріс на очах, на радість нашу і на гнів нашим сусідам.

„Але цей дім не заспокоїть усіх наших бажань. Ми думаємо збудувати „Рідну Школу", в котрій свій учитель, Українець, учив би наших дітей рідної мови й історії. Бо ця школа, яку ми маємо, є наскрізь польська; вона тільки кривить душі дітей.

„Браття, ми вповні розуміємо Ваші обставини, але Ваша підмога і щира рада додає нам сил і витревалости. Ось в тім лежить той великий княжий дар, який Ви нам прислали, і думаємо, що набудуче Ви піддержите нас на дусі. Життя у селі досить цікаве, бо молодіж цікавиться культурною працею. Уладжуємо вистави, концерти і т. п. В травні ц. р. ми дали у честь Тараса Шевченка концерт, котрий пройшов з доволі гарним успіхом. Хор під проводом гр. Івана Слободяна вивязався так, що публика була одушевлена і з піднесеним духом виходила з салі. Тільки, на жаль, тією салею була стодола місцевого пароха. Тепер підготовляємо виставу „Невольник" і концерт у честь бою під Крутами. Думаємо, що цю виставу і концерт дамо в Н. Домі, а вже десь у червні, коли Н. Дім буде цілком викінчений, уладимо свято „Просвіти" і величаво посвятимо.

„День 1. листопада ми відсвяткували в цей спосіб: Того дня наш парох відправив Службу Божу й панахиду за У. С. С. в боротьбі за самостійність У. Н. Р. В церкві влаштували гріб з березовим хрестом, що був вкритий вишиваними рушниками. Ціла церква була повна людей. Коло гробу стояли дівчата і хлопці зі світлом у руках. В церкві з цеї нагоди перевели збірку, а гроші вислали на українських інвалідів як скромний дар для тих, що життя своє віддали в обороні нашої землі. Потім усі зійшлись до недокінченого дому, котрий ще був без даху, на святочну академію, де гр. Іван Слободян виголосив дуже річевий реферат. На закінчення проведено пять хвилеву мовчанку, як знак вшанування памяти поляглих підчас зриву наших визвольних змагань".

За Комітет в Бруклині, Н. Й.: **П. Слободян,** голова; **А. Олексів,** касієр; **П. Яцишин,** секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

Святочний пікнік в память українських героїв.

30. травня ц. р. заходом товариства ім. Юліяна Головінського, ОДВУ, від. ч. 4, відбувся пікнік, на котрім віддано честь поляглим українським героям, котрі не жалували труду і життя за волю України.

Свято зачалося панахидою, яку відправив всеч. сов. о. Микола Струтинський за поляглих українських борців. Були присутні місцеві й околичні Українці, котрі віддали поклін і зі сльозами в очах вислухали щирої промови о. Струтинського, котрий зворушив кождого серце своїми грімкими словами, що тільки власними силами збудуємо свою власну й незалежну Українську Державу. Д-р Амвросій Кібзей у своїй промові просив присутніх зложити жертву для тих, що остались калїками, на що зложили свої жертви: о. М. Струтинський $2; А. Скула $2; Терлецький $2; по $1: Колюх, Якимів, П. Ганиш, Прибила, д-р А. Кібзей. — Дрібними датками зібрано $16.50. — Разом $27.50. — Прихід з пікніку $173.20. Сума $200.70 вислано через Обєднання на поміч інвалідам.

За Управу від. ч. 4. ОДВУ: **Микола Ґорин,** голова; **Данило Войтишин,** касієр; **Володимир Крушельницький,** фін. секр.; **Іван Курчак,** рек. секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На визвольну боротьбу.

Дня 1. липня ц. р. заходами Центрального Комітету Українських Національних Організацій відбулося в нашій громаді свято в память поляглих за волю України героїв. Бажаючи волі рідному краєви, зложили свою щедру лепту слідуючі громадяни: Р. Слободян $10; о. Й. Чаплинський $5; П. Охтанчук $3; К. Пілат $2; по $1: М. Ґальонович, І. Клок, М. Бохна, М. Сухорський, В. Кардаш, К. Качуряк, Г. Нарепа, І. Пошивак, М. Романович, М. Гринїшак, М. Ядловський, І. Калинюк, Т. Щерба, А. Поливчак, А. Сташків, І. Френкевич, Гнат Кинащук, М. Ґенеґа, О. Олексин, В. Вітушинський; по 35 ц.: С. Мотла. Дрібними датками зібрано $8.55. Разом $48.90. Розхід $20.90. Осталося $28, які вислано через Обєднання на визвольну боротьбу в краю.

Микита Ґальонович, предс.; **Константин Пілат,** скарбник; **Іван Клок,** секретар.

Ішольт Гаршані.

ЗЛОЧИН І КАРА

Дивна це пригода, що її хочу вам розповісти. Назва села, в котрім ця пригода сталася, неважна. Село це в окрузі Альфед, недалеко Тиси.

Жив там господар Михайло Карась. Він хоч був уже немолодий, постановив оженитися з дуже гарною, молодою дівчиною. Вже те саме було неабиякою відвагою. А вже зовсім легкодушно зробив Карась, що по шлюбі приняв на службу здоровенного парубка Петака Осипа.

Раз Михайло Карась вертається додому зовсім несподівано та застає жінку з Осипом. Обоє молоді зриваються, та вже запізно... Господар знає вже все. Парубок утікає, та жінка не має вже часу втікати. Сидить і жде, що станеться.

— Ісусе Христе! — думає наче в лихорадці — Михайло візьме тепер сокиру та вбє мене!

Хвилини здаються їй безконечними. З усе більшим переляком дивиться на чоловіка.

Карась не бере сокири, що стоїть тут таки в куті. Всміхається лише глумливо та здвигає плечима. Видно над чимсь роздумує. Вкінці відвертається, ні словечка не каже невірній жінці та виходить із хати.

Йде до коршми. Там сидить кілька годин при вині. Коло півночі вертається додому та кладеться спати.

Не вчинив нічого злого жінці та далі жив звичайним життям, начеб нічого не сталося. Лише те, що тепер мусів робити й наймитову роботу.

Таке було два дні. До жінки за ввесь час не обізвався ні словечком. Наче не бачив її.

Вкінці третього дня сказав нахмарений:

— Ходи сюди, маю тобі щось сказати!

Жінка зараз розплакалася, як то звичайно буває в таких випадках.

— Ти принесла мені сором і ганьбу! Вчинила мені велику кривду! Я не пережию того!

Жінка попхинькувала ще та пильно слухала, що говорив чоловік.

„Що задумує зробити цей дідура?" — думала собі в душі.

— Я не пережию того! Мушу вмерти! Тебе Бог уже добре покарає за мою кривду! Та я мушу вмерти!

Жінка не розуміє, що цьому старому плентається по голові.

— Бійся Бога, Михайле, — що це за небилиці припливають тобі до голови?

— Я мушу покінчити з життям, бо ти зрадила мене!

Жінка старається вибити йому з голови такі наміри. Одначе не робить того занадто запопадливо. Радше так про око. Бо приходить їй нараз думка:

— Коли вже Михайло конче хоче вмерти, то я дістану по ньому в спадщині хату й поле.

А якийсь солодкий голос, що пливе просто зі серця, додав:

— А тоді вернеться до мене Осип, що вже від трох днів пропав наче камінь у воді!

Михайло не дивиться на жінку, махає нетерпляче рукою на всі її вговорювання. Насупив брови тай каже твердо:

— Як я сказав, так зроблю! Втоплюся в Тисі... Візьми хустку, підеш зі мною!

Жінка поступається взад перелякана.

— Ради Бога! — каже — Михайле, я...

— Не бійся! — перебиває їй дивно сумно Карась. — Тобі не вчиню кривди! Ну, мерщій!

Жінка не відважилася довше противитися, взяла на голову кратковану хустку.

Пішли до Тиси. Попереду чоловік, ззаду, як пристало, жінка.

Як стрічали кого по дорозі, здоровили, як звичайно.

За пів години прийшли над беріг Тиси, до того місця, де вода найглибша, а береги стрімкі наче мур.

Михайло відвернувся до жінки та сказав:

— Параню, тепер уважай. Я стану тут над самим проваллям. Відвернуся плечима до води, бо я не всилі дивитися на неї...

— Михайле, — перебила жінка — призадумайся...

— Ні, ні, я вже надумався. Я стаю тут і прижмурю очі. Ти відступишся на десять кроків, а потім підбігнеш до мене та потрутиш мене в пропасть. Розумієш?

Жінка зрозуміла.

Пробувала ще раз спротивитися, та лише так про око. А потім, як побачила, що ніщо не всилі відвести Михайла від того, що він собі задумав, здвигнула плечима та зробила так, як він собі бажав.

Поступилася взад на десять кроків і кинулася на Михайла, що стояв на самісінькому краю провалля, лицем до жінки, з примкненими очима.

У хвилині, як вона підбігла до чоловіка, той нараз відскочив набік.

Жінка не могла вже зупинитися в бігу. Впала у воду й потонула.

На другий день хвилі викинули на беріг тіло молодої жінки.

Михайло Карась зголосився в поліції та зізнав усе згідно з правдою.

Влада устійнила всі подробиці випадку.

А тепер насувається цікава думка. Що пічне дочасна справедливість з Михайлом Карасем? Карась може спокійно сказати, що до останньої хвилини думав покінчити з життям. Щойно в останній хвилині пробудився в ньому самозаховавчий інстинкт та бажання життя. Тоді відскочив на бік. Жінки не торкнувся навіть пальцем. Тому він не винен, що Параня — Боже, прийми її душу—скочила в Тису.

А мимоходом сказати, вонаж хотіла помогти йому в душогубстві.

Вчинила це, щоправда, на його приказ, одначе й так закон забороняє вбивати людину.

Тож поправді не його слід би засудити, а радше її, колиб лише жила.

На цю тему можна би говорити ще дуже багато.

Та хай над такими правничими питаннями правники ломлять собі голову.

ЛИСТ З ПРАГИ

Кінець академічного року в українській Празі буває, звичайно, в часі, коли відбуваються ріжні загальні збори й річні засідання. Численні академічні установи, наукові товариства закінчують свій рік, приймають справоздання, поновляють свої виконавчі органи й після цього роблять перерву в діяльности, яка тягнеться, звичайно, до осени. В Українському Університеті вже переведені вибори ректора (вибрано сьогорічного ювилята, вісімдесять-літнього акад. І. Горбачевського). Вибрано деканів і продеканів; мало свої річні збори й Історично - фільольоґічне Товариство, Високий Педагоґічний Інститут і т. д. З них мені пощастило побувати на річних загальних зборах Музею Визвольної Боротьби України, що відбулися при кінці червня. Досі я знала Музей лише, як установу, познайомилася з його директором, проф. Д. Антоновичем, багато чула й читала про славнозвісного акад. Горбачевського, незмінного голову Управи Музею. Але ясного представлення про само музейне товариство у мене не було. Аж допера тут я побачила прикупі тих, котрі як національні відпоручники, є справжніми господарями й керовниками цієї інституції.

Збори відбувалися в помешканні Українського Університету, що міститься тепер у самому центрі Праги, біля таких національних святинь чеських, як Народній Музей Королівства Богемського й памятник св. Вацлава — святого, який уважаєтья охоронцем і заступником чеської землі й чеського народа. На Вацлавській площі біля цього монументалвного памятника з великою урочистістю відбувалися всі історичні акти чеські, так в 1848, як і в 1918 р.

Збори Музею не були численними. Це тому, що й саме товариство налічує лише кілька десятків членів, та й з тих частина перебуває в ріжних країнах Европи й Америки. Зате складається воно з добірних одиниць. У списку членів Музею знайдемо й дуже видатних політиків, учених, культурних і громадських діячів наших, що про них знає ціла Україна.

Серед присутніх в салі засідань бачу кількох жінок. Між ними пізнаю нашу малярку паню Катерину Антоновичеву, паню Н. Сірополкову, сестру Ольги Петлюрової, видатну пластову діячку, керовницю гуртка старших пластунок „Україна" й голову видавництва „Український Пласт" паню Н. Козицьку і ще декого. Але загалом у товаристві переважають чоловіки. В центрі, на предсідницькому кріслі засідає акад. Горбачевський, поруч нього секретар товариства, проф. С. Сірополко, директор Музею, скарбник і інші функціонарі. Серед присутніх кілька таких, що про них досі я багато чула, але їх особисто ніколи не бачила.

Ось просто президії сидить акад. С. Смаль Стоцький. Довголітній вожд буковинських Українців, ще перед кількома роками дипльоматичний представник ЗУНР в Чехословаччині, тепер є еміґрантом і не сміє вертатись на Буковину. Жиє в Празі, є професором Українського Університету, бере участь в національній роботі (пр., організатор і голова 2. Українського Наукового Зїзду) й користується загальною глибокою пошаною всіх Українців — до його голосу прислухаються, його думку цінять однаково всі.

Біля нього сидить видатний український історик професор Дмитро Дорошенко. Вже більше 30 років дуже діяльний на українському культурному полі, перед війною він провадив жваву національну роботу в Петербурзі, Києві й Катеринославі. Редактор знаменитої київської „Ради", катеринославських „Дніпрових Хвиль", діяльний член катеринолавської вченої архівної комісії й співробітник її наукового органу „Літопись". За війни багато працював для полекшення долі галицьких і буковинських вигнанців і закладників у Росії. За революції, як ґен. ґубернатор Галичини й Буковини, він своєю діяльністю здобув велике признання й популярність на Західній Україні. Був також комісарем Чернигівщини, потім міністром закордонних справ Української Держави (за гетьмана П. Скоропадського), пізніше професором державного українського університету в Камянці Подільському, а на еміґрації професором українського університету в Празі, де його кілька разів вибирали деканом фільософічного факультету, професором чеського Карлового Університету в Празі; в 1926 р. зорґанізував Український Науковий Інститут у Берліні, незмінним директором якого був більше 5-ти років. Ніхто з наших учених на еміґрації мабуть не виявив в своїй науковій діяльности такої літературної продукції, як Д. Дорошенко. Ще зовсім недавно вийшли 2 томи його дуже солідного курсу історії України. Все такий же привітний і красномовний, він і в свої 50 років зберігає ві признаки краси молодих літ. Про його красу перекааують цілі леґенди. Проф. О. Лотоцький, його співробітник у Петербурзі, де Дорошенко студіював в університеті, в своїх споґадах згадує, що „громадянки, бувало, в чергу ставали, щоб побачити напричуд гарного Д. Дорошенка".

Вліво від проф. Дорошенка сидить сивий юнак у сірому убранню з лицем, ніби різбленим із слонової кости. Це відомий клясичний фільольоґ, унів. професор, д-р Агенор Артимович. Фільософ по натурі, він і в науці цікавиться головно проблемами фільософії мови. Буковинець родом, що грав неабияку ролю в революційних полях на Буковині. Колись міністер освіти в уряді президента Е. Петрушевича, він на еміґрації найбільше захоплюєтья розвитком нової фільольоґічної науки, фонольоґії. Постійними темами його думок є такі питання, як дефініція фонеми, відношення між живою й писаною мовою і т. д. Його обличе просто сяє, коли він говорить про це, особливож як має фахового співбесідника. На жаль, його нерозлучний побратим і найближчий півробітник, проф. В. Сімович, відїхав на стало до Львова і проф. Артимович почуває себе тепер осиротілим.

Близько директора Музею засів проф. С. Шелухін, дуже популярний в еміґраційних колах діяч. Правда, його наукова і громадська діяльність, як і полемічні виступи не знаходять однозгідлнвої оцінки з боку сучасників. Прокуратор за царських часів, досмертній ґенеральний суддя й український міністер юстиції, проф. Шелухін особливо вславився як голова Української Мирової Делеґації в переговорах з совітською Московщиною в 1918 році. На зборах Музею він часом виявляє спозицію до загального курсу, ставить ріжні дискусійні внесення, що здебільшого потребують ширшого розроблення й обміркування. Деякі з них передається на вирішення Управі.

В дискусії з проф. Шелухіном найчастіше забирає слово проф. М. Славінський, ідеольоґ радикально-демократичної партії, давній публіцист і поет, тепер професор Української Господарької Академії й Високого Педагоґічного Інституту. Роки еміґрації він переживає в тій самій чеській Празі, де ще так недавно був головою дипльоматичної місії Української Републики.

Трохи осторонь сидить мовчазливий Михайло Омелянович-Павленко (старший), наш видатний військовий діяч. Ґенерал ще за часів світової війни, М. Омелянович-Павленко був командантом російського ґвардійського полку, за Укр. Центральної Ради командант бриґади на Катеринославщині, за часів гетьмана Скоропадського начальний командант 3-тьої стрілецької дивізії в Полтаві, опісля ковацького коша на Катеринославщині; в 1918—1919 р. Омелянович-Павленко був начальним вождом У. Г. А., пізніше командантом Армії У. Н. Р., з якою відбув леґендарний Зимовий Похід. Дивишся й не віриш, щоб усе це могла виконати одна людина, та ще така — як цей малого росту, сухий чоловік... Ось він повертає голову — бачиш гострий погляд пари сірих пронизливих очей і стає ясно, що ця людина — неприступна ні для розчарувань, ні для безнадійности... На еміґрації у Празі він невтомно керує старшинським клюбом, военно-науковим товариством, видає фахові публікації й завідує військовим відділом Музею Визвольної Боротьби.

Далі видно на салі ще проф. Л. Білецького, проректора Високого Педагоґічного Інституту, полк. Д. Антоновича, відпоручника Українського Бюра в Лондоні, проф. І. Кабачкова, бувшого державного контрольора Української Републики, проф. С. Слюсаренка і багатьох інших заслужених діячів, а також кількох молодших, як д-р Н. Білик, інж. Р. Метельський, інж. А. Галька і т. д. Переглядаєш їх всіх, порівнюєш свої представлення про еміґрацію, про її роботу й бачиш, що це не є засідання „бувших людей", як часто буває в життю еміґрації. Ні! Це збори діячів, що провадять живу й велику національну працю... Загальні збори цього товариства, як і відвідини самого Музею, викликали в мене найсильніші враження за увесь час мого перебування в Европі.

Ділова праця зборів починається з протоколу минулорічного засідання. Його відчитує секретар Т-ва проф. С. Сірополко. Невисокого росту, маленький, з зачісаним назад довгим волоссям і бородою, він має в своїй зовнішности щось типового для православних архиєреїв. Може через те, а може за його риґорозну принциповість його співробітники між собою називають його частіше прибраним імям „православний". Видатний просвітній діяч, бувший товариш міністра освіти, автор багатьох праць, редактор і орґанізатор, проф. Сірополко завжди перевантажений ріжними громадськими обовязками й функціями. Протокол затверджують, як також похвалюють звіт Управи про її діяльність у минулому році. Далі збори вислухують звідомлення директора Музею й звіт Комісії в справі Українського Дому. Зі звіту директора найяскравіше виходить, що Музей конче потребує власного помешкання. Збудують йому Українці Дім — буде розвиватися й сповняти своє національне призначення. Лишать і надалі в найнятому помешканні — не замре, але мусітиме тяжко боротися з бідою. З тим більшим інтересом чекають усі на доповідь у справі власного Дому. Її роблять голова спеціяльної комісії проф. А. Яковлів і скарбник Є. Вировий — обидва дуже видатні й популярні діячі.

Проф. Андрій Яковлів, історик і правник, одного часу ректор Українського Університету в Празі, за української державности був головою дипльоматичної місії в Бельґії й Голяндії. Як правник, він більше ніж хто інший дбає про інтереси Музею з правного боку. Він же провадить зносини з урядами в справі землі для Українського Дому в Празі. Ця процедура доходить уже до бажаного закінчення. Не сьогодня-завтра всі формальности в справі закріплення землі для Музею будуть довершені, Музей мусітиме здійснити будівлю. Участок землі лежить близько празького Граду (Градчани), найбільш історичної частини Праги, що є резиденцією чехословацького президента. Український Дім має стати поруч Академічного Дому югославського, польського й інших.

Звіт грошовий здає скарбник, або, як його жартом називає голова, „наш міністер фінансів". Справді фінансова аґенда Музею, у звязку зі збірковою акцією на Український Дім так розрослася й ускладнилася, що функції скарбника товариства стали подібними до міністерських. Скарбником є п. Евген Вировий, людина мало титулована, але дуже заслужена і серед української еміґрації надзвичайно популярна. Педаґоґ по спеціяльности, культурний діяч і орґанізатор з покликання, видавець і філятеліст, цей 50-літній „молодий чоловік" працював на Катеринославщині; у Києві, на Поділлі; за кордоном — найбільше у Берліні й Празі. Його заходами видано сотні тисяч українських книг добірної якости (між ними багато високошкільних підручників, народнє видання „Кобзаря" під редакцією В. Сімовича і т. д.). Як філятеліст, він посідає унікальну колекцію українських марок, за яку добув уже біля двох десятків визначних нагород (медалів, дипльомів і т. д.) на міжнародніх виставах в ріжних столицях Европи. В свойому довшому, цікаво побудованому викладі, він знайомить товариство з орґанізацією збіркової акції та з її вислідами в ріжних країнах. Його відомости підносять настрій зборів. Видно, що акція Музею набула загально - національного значіння, що на неї відгукуються так Українці Бразилії як і Буковини, католики й православні, гетьманці й републиканці. Цікаво представляєтьcя зіставлення пожертв за окремими країнами. У викладі скарбника ніби у фільмі проходить Галичина, Буковина, Закарпаття, Волинь, далі еміґрація, українські кольонії Північної й Південної Америки та Далекого Сходу... За океаном збіркову акцію орґанізувати тяжче. Там зокрема в Злучених Державах і Канаді, вона ще не дала сподіваних результатів, але є надія, ща за допомогою місцевих орґанізацій тамошні громадяни виконають свій національний обовязок. Зі звіту видно, що колиб усі українські орґанізації Америки й Канади вписалися в Добродіїв та Фундаторів Українського Дому (цебто дали від 10 до 25 дол.), то Український Дім уже був би збудований.

Збори Музею протягаються три години. Справ вирішено багато, але все це спокійно, діловито, чисто академічно. Бачиш велику працю — ріст національної української установи. Але серед цих людей, що її переводять, непомітно ні спішности, ні хвилювання, ні горячковости — в обговоренню панує холодний розум і почуття гідности. Все це надає зборам якоїсь глибокої урочистости.

5. липня 1934.

Юля Галузинська.

ПРОГРАВ ЖІНКУ В КАРТИ.

Якийсь Кароль Бірґель з Варшави програв у карти зі своїм знайомим не лише майно — але навіть жінку. А було це так. Бірґель ґрав у карти зі своїм знайомим Фіялковським, а коли програв усе, поставив на останню ставку свою дружину, молоду й гарну жінку, яка на три роки мала бути власністю Фіялковського. Згодом Бірґель змінив трохи свою програму, а саме, запропонував Фіялковському, щоби він взяв собі сестру його жінки, 17-літню Анґелу Войтчаківну. Тому, що Войтчаківна згодилася піти до Фіялковського на три роки, списано окремий акт запису, який підписали Бірґель, Фіялковський і Войтчаківна. По кількох місяцях Фіялковський почав знущатися над молодою дівчиною, а ця пішла на поліцію і розказала з усіми подробицями про те, як тов она дісталася в руки Фіялковського. Проти обох „картярів" відбудеться тепер розправа, яка збудила в цілій Варшаві вже тепер велике зацікавлення.

СВІТОВА ВІЙНА ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ! — 7. ЛИПНЯ. — БЕРХТОЛЬД ДОМАГАЄТЬСЯ РЕПРЕСІЙ.

Імператор Вільгельм не надіявся, що сербсько-австро-угорський конфлікт набере таких форм, які приведуть до війни. Він сподівався, що Сербія дасть певне задоволення Австро-Угорщині й на тім справа покінчиться. Тому він поїхав до Кіля, а звідти вибрався на кружляку в своє звичайне річне плавання по Балтійському морі. Вільгельм не сподівався, що ця його поїздка в часах кризи викличе критику в інших державах та гострий осуд його поведення.

Перед відїздом з Потсдаму кайзер Вільгельм іще раз підкреслив, що він лишає Австро-Угорщині полагодити свій конфлікт з Сербією в спосіб, який вона знайде для себе потрібним. Притім він іще раз підкреслив, що Німеччина не лишить свого союзника ніколи й буде з ним до кінця. Таким чином уся справа лишилася до розвязання австро-угорському канцлерови Берхтольдови, якого дипльомати вважали авантуристом, що робив те, чого сам бажав.

Майже одночасно з відпливом кайзера на море у Букарешті приготовано сорок вагонів артилерії для негайного відтранспортування її на сербський кордон. Це мало підкреслити, що Румунія буде стояти на стороні Австро-Угорщини в її конфлікті з Сербією. Здовж північного кордону Сербії почався рух і вже були явні приготування до війни. Здавалося, що наступає час, коли вже годі буде змінити події, але не всі ще це розуміли й робили далі, що хотіли.

У Відні скликано раду міністрів, на якій головував канцлер Берхтольд. Він зясував ситуацію й зазначив, що тепер симпатії Европи на стороні Австро-Угорщини, а Німеччина приобіцяла підтримку Австро-Угорщини всіми своїми силами. Тому Берхтольд уважав, що Австро-Угорщина повинна тепер старатися якнайсуворіше покарати Сербію за вбивство наслідника австрійського престолу. Берхтольд уже був охоплений войовничим настроєм і не хотів знати стриму.